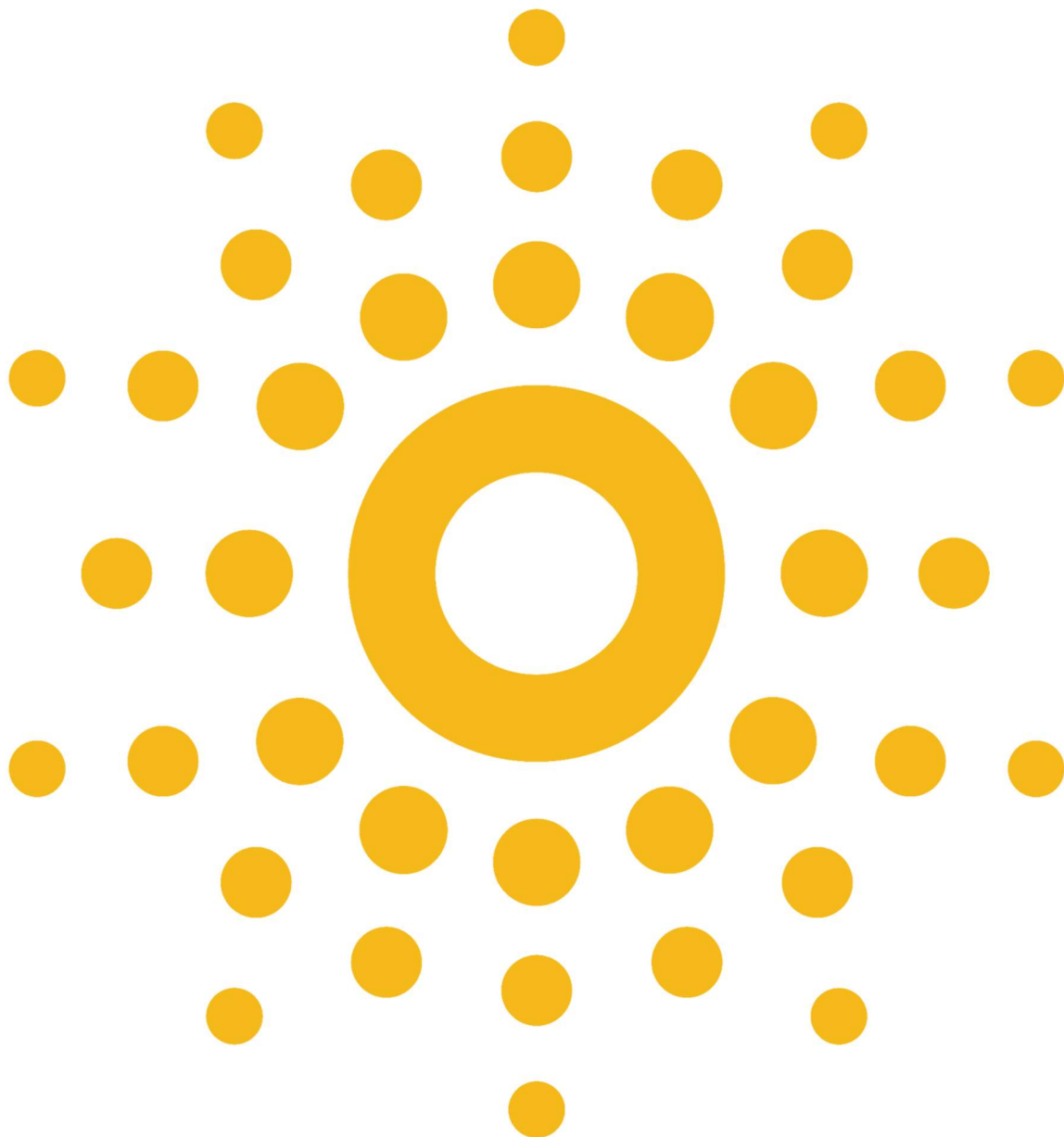
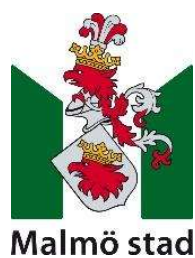

KLIMATRÅDSLAG MALMÖ

Rekommendationer och förslag till Malmö stad

Framtaget under Klimatriksdagens klimatrådslag i Malmö 12-13 oktober 2024.
Överlämning till Malmö stad 18 oktober 2024

Speak Up

Interreg
North Sea

Co-funded by
the European Union

Klimatrådslaget anordnades den 12–13 oktober 2024 av den oberoende föreningen Klimatriksdagen, i samarbete med Malmö stad.

Deltagarna i klimatrådslaget var 40 invånare från hela staden, framlottade för att spegla befolkningen i Malmö stad. Tillsammans arbetade deltagarna fram lokalt anpassade rekommendationer och förslag för en mer hållbar stad..

Deltagarna i klimatrådslaget valde själva ut vilka teman som skulle diskuteras.

Det blev:

- Stadsplanering
- Transporter och trafik
- Demokrati och påverkan
- Rättvis omställning
- Livsstil och konsumtion
- Energi, värme och elförsörjning

I detta dokument presenteras klimatrådslagets slutgiltiga rekommendationer och förslag inom respektive tema.

Malmö stad har åtagit sig att diskutera klimatrådslagets rekommendationer och förslag i politiska forum och utreda möjligheter för implementering av förslagen i kommunens arbete, hur de kan beredas för kommunala beslut eller föras vidare och utvecklas till initiativ som prioriteras på andra sätt i Malmö.

Malmö stad ska i uppföljningsmöte återkoppla till rådslagets deltagare om hur staden arbetat med vidare med klimatrådslagets rekommendationer och förslag.

Förslagen överlämnas härmed från Malmös klimatrådslag till Malmö stad.

Malmö 18 oktober 2024

Klimatrådslaget är organiserat och faciliterat av den oberoende föreningen Klimatriksdagen. Det finansierades av Klimatriksdagen, Svenska Postkodlotteriets Stiftelse och EU-projektet Speak Up, genom Interreg NSR.

Stadsplanering

Utmaningen inom stadsplanering

Vi behöver ha en stad där människor mår bra och även djur och natur frodas. I stadsplaneringen har vi en utmaning att skapa resiliens för effekter av klimatförändringarna, som översvämningar och hög värme. Det är viktigt att människor som bor i staden kan ta sig till det de behöver i vardagen utan negativa effekter från trafik – som utsläpp, buller och trängsel. Vi vill ha en stad som fungerar för alla, var de än befinner sig i livet, och ger tillgång till olika delar av samhällslivet.

Klimatrådslagets övergripande rekommendation:

- Klimatrådslaget anser att Malmö behöver öka andelen grönområden för att öka invånarnas välmående och främja biologisk mångfald.
- Genom att se till att mycket av det människor behöver i vardagen finns nära där man bor vill vi minska behovet av transporter. Till exempel service, rekreation och mötesplatser. Det vi kallar "flerkärnighet" eller "tiominutersstaden".
- Vi vill se att smarta mobilitetslösningar gör att biltrafiken kan minimera till förmån för gång-, cykel- och kollektivtrafik.
- Vi vill att nybyggnation, samt ombyggnad av befintliga hus och områden ska göras på ett sätt som minskar klimatutsläpp från boendet och ökar resiliensen vid extremväder. Byggmateriel ska tas tillvara vid rivning och återbrukas vid nybyggnation.
- Vi vill att Malmö tar ansvar för att hålla havsmiljön levande.

FÖRSLAG 1

Fler mikroparker

Klimatrådslaget föreslår att staden möjliggör fler mikroparker där det idag finns hårdgjorda ytor, med fokus på områden som idag har dålig tillgång till grönområden. Befintliga grönytor bör också bevaras. Att göra om hårdgjorda ytor, till exempel parkeringsplatser, till små parker skulle ge fler Malmöbor nära tillgång till grönska. Vi vill också att gröna tak och gröna väggar används för att öka växtligheten. Dessa insatser innebär fördelar i form av bättre luft, biologisk mångfald och minskat buller. De ger också svalka och kan ta emot vatten vid skyfall.

FÖRSLAG 2

Fler öppna dagvattenlösningar

Klimatrådslaget föreslår att det görs fler både små och stora öppna dagvattenlösningar i staden. Dessa kan bidra till att samla upp vatten vid skyfall, skapa en trivsam miljö och gynna den biologiska mångfalden. De öppna dagvattenlösningarna vill vi ska kombineras

med insatser att bygga bon för djurlivet, exempelvis för grodor och salamandrar. Vattnet föreslår vi ska renas effektivt med hjälp av biokol och lämplig växtlighet.

FÖRSLAG 3

Det hållbara resandet

Klimatrådslaget föreslår att hälften av alla trafikytor görs om till säkra gånggator, cykelgator och bussfiler. Syftet är att minska utsläpp och buller, få en tryggare trafik, bättre framkomlighet för kollektivtrafiken och förbättrad folkhälsa. Det är viktigt att säkerställa framkomlighet för räddningsfordon och sophämtning.

FÖRSLAG 4

Den inkluderande staden

Klimatrådslaget föreslår att det i Malmö byggs hus och kvarter med blandade funktioner, som boende, förskolor, äldreboende, studentboende, LSS-boende, hunddagis, service och delningslösningar. Vi vill också att samverkan uppmuntras mellan dessa olika funktioner. Vi vill också se en blandning av hyresrätter och bostadsrätter och att byggande görs i beaktande av Boverkets regler för gestaltad livsmiljö. Syftet är att få till en demografiskt blandad och åldersblandad stad, vilket ger ökad gemenskap och minskad segregation. Det leder också till en mer effektiv användning av byggnader och minskat behov av resande.

Transporter och Trafik

Utmaningen inom transporter och trafik

Transportutmaningarna i Malmö, med stora utsläpp från transportmedel och bilberoende samhällsbeteenden, bidrar till den globala uppvärmningen och påverkar invånarnas livskvalitet. Staden är strukturerad för biltrafik, vilket skapar problem med trafiksäkerhet, ohälsa och miljöpåverkan, samtidigt som hållbara transportalternativ historiskt har försumrats i stadsplaneringen. Detta påverkar livet i staden och de hårdgjorda ytorna försvårar klimatanpassning generellt.

Klimatrådslagets övergripande rekommendation

Rådslaget vill att Malmö ska planeras för människor, inte för bilar. Vi vill se en ökad livskvalitet för Malmöborna och en minskad klimatpåverkan till följd av transporter.

För att lösa transportutmaningen i Malmö rekommenderar rådslaget en kombination av att minska transport behoven, effektivisera transporterna samt öka andelen hållbara transportalternativ.

Vår rekommendation är att människor ska kunna tillgodose sina behov närmare hemmet. Transporter är en effekt av andra beteenden, och våra förslag genomförs bäst i kombination med rådslagets övriga förslag.

Våra förslag bygger på att göra det lätt att göra rätt och vi tror på belöningssystem för hållbara val. Våra förslag är en kombination av utökad cykelinfrastruktur och kollektivtrafik, effektiviserade varutransporter och införande av miljözoner, samt att genom enkät undersöka hinder och möjligheter för mer hållbara transportval. Sammantaget kan detta göra Malmö till en grönare och mer livskraftig stad.

FÖRSLAG 5

En enkät för att undersöka mobilitetsbehov och vanor för Malmöborna

För att ta reda på vad som hindrar och främjar ett hållbart resande i Malmö rekommenderar rådslaget att Malmö stad genomför en enkät för att få ett datadrivet underlag för åtgärder. Ett första steg är att titta på initiativet Coaction Lund, som har som mål att uppnå klimatneutralitet inom Lund, och hur de har gjort sin nulägesanalys.

FÖRSLAG 6

Kraftigt subventionerad kollektivtrafik med vision om nolltaxa

För att minska biltrafiken och öka användningen av kollektivtrafik så vill rådslaget se en kraftigt subventionerad kollektivtrafik med visionen att på sikt införa en nolltaxa om utfallet blir positivt. Ett exempel som har fungerat väl är den 49 EUR nationella biljett som införts i Tyskland med gott resultat.

Vi tror att man behöver införa detta med varsamhet och i kombination med att stödja andra hållbara transportval som cykel. De som berörs är Region Skåne och Malmö stad, som redan idag subventionerar resor till dem över 70. En omfördelning av kostnaderna är nödvändig och vi ser att en större regional samverkan är nödvändig.

Ett första steg är att införa sommarkortet året om, då månadskortet kostar 600 kr.

FÖRSLAG 7

Barnvänlig cykelinfrastruktur i staden

Rådslaget vill se en utbyggd och förbättrad CYKELINFRASTRUKTUR i Malmö, i form av fler, bredare, färgade, tvåfiliga cykelvägar och tydligare skyltning. Vi rekommenderar också stöd till cyklister i form av gratis cykelskola, cykel-leasing, säkra cykelparkeringar, offentliga klockor, laddskåp för elcykelbatterier i staden och initiativ liknande Malmö By Bike.

Det här ser vi kan nudga Malmöborna till att göra det lättare att välja cykeln och på så sätt minska biltrafiken i staden och göra det tryggt för barn att röra sig säkert. En trygg infrastruktur för barn är en god nivå att utgå ifrån även för vuxna.

Ett första steg bör vara en inventering där behovet av förbättringar ses över. Ett exempel att ta lärdom av är Utrecht i Nederländerna, där man tyvärr breddat vägar för alla trafikslag, vilket lett till ett överfokus på transportleder. Så vill vi inte ha det i Malmö.

Vi fick input om att tänka på påverkan för biltrafiken när cykelbanor byggs ut och om. Vi behöver absolut räkna på effekten på till exempel köer och vi behöver göra förändringen med respekt för den totala trafiksituationen i staden. Rådslaget vill dock vara tydlig med att det är det hållbara transportsättet som ska främjas.

FÖRSLAG 8

Införa miljözoner i Malmö innerstad

Rådslaget vill införa MILJÖZONER i Malmö innerstad för att främja en fossilfri, trygg och levande innerstad med plats för grönytor och lek. I samband med detta behöver vi också stödja en mer hållbar mobilitet med till exempel mobilitetshubbar där man kan dela/låna hållbara transportmedel, och även införa bilpooler i krans/pendlar-kommunerna för att minska behovet av parkeringsytor i innerstaden.

Man kan införa en kombination av både belönande och avgränsande incitament, såsom minskat antal parkeringsplatser, höjd parkeringsavgift och trängselskatt, samt skattelättnader för de som inte har bil. Aktörer i detta är både företag, stad och region.

Ett första steg kan vara att bereda ett väl förberett ärende till Tekniska nämnden i Malmö stad, antingen i form av ett Medborgarförslag, eller att förvaltningen själv skriver detta baserat på rådslagets rekommendation.

FÖRSLAG 9

Ett brett kultur- och fritidsutbud för barn och unga i alla stadsdelar

För att minska BEHOVET av transporter vill vi främja ett brett kultur- och fritidsutbud för barn och unga i alla åldrar. Om vi har kultur- och fritidsaktiviteter nära så främjas hela det lokala livet då även andra typer av varor och tjänster gynnas, såsom lokala bondens marknader, reparationsservice och liknande. Detta främjar även sammanhållningen och det socialt hållbara Malmö som vi vill se. Ett första steg kan vara att se till att till exempel Kulturskolan och föreningsliv finns representerade med aktiviteter på varje skola.

FÖRSLAG 10

Effektiviserade varutransporter

Rådslaget ser att logistikcenter där olika privata transportbolag som levererar varor som privatpersoner köper online bidrar till en stor belastning på trafiken i innerstaden.

Rådslaget vill se en effektivisering av varutransporter av privata varor. Vi vill se färre tomma transporter, mindre och färre lastbilstransporter och fler varutransporter med cykel – med stor reservation för arbetsförhållanden för de anställda på dessa bolag.

Det här berör många aktörer, såsom företagen som människor beställer ifrån, transportbolagen och kommunen. Det kommer finnas en ovilja och svårighet till samarbete, men just därför är det viktigt att det upprättas ett forum som når ut till samtliga berörda.

Ett första steg kan vara att titta på de initiativ som redan idag finns för effektivisering för offentliga transporter, och sätta utmaningen i händerna på rätt kompetens inom logistik. Ett förslag är att titta på och ta efter initiativet LFM30, som går ut på en klimatneutral bygg- och anläggningssektor med målet att effektiva varutransporter och klimatneutrala varutransporter.

Demokrati och påverkan

Utmaningen inom demokrati och påverkan

Bristen på kunskap om klimatkrisen hos allmänheten och politiker samt oviljan att acceptera dess allvar utgör stora hinder. Alla har inte samma möjlighet att påverka beslutsprocesser och mycket organisering sker utanför det politiska systemet, där många grupperas röster inte hörs. Alla har inte tillgång till att göra aktiva klimatvänliga val, vilket försvårar individens ansvar. Det finns en distans mellan politiker och medborgare, vilket urholkar förtroendet, och klimatfrågor prioriteras ofta bort i den politiska beslutsprocessen på grund av ovilja, kunskap eller ekonomi.

Klimatrådslagets övergripande rekommendation

Klimatrådslaget rekommenderar att Malmöbor får tillgång till anpassad och inkluderande klimatutbildning och folkbildning, så att kunskap och förståelse om klimatkrisen når ut till alla. Vi vill att det skapas fler och mer tillgängliga demokratiska vägar för Malmöbor att påverka klimatbeslut, med snabbare och lättare processer för medborgare att engagera sig och delta i beslutsfattandet. Vi vill främja att individer kan göra klimatvänliga val.

FÖRSLAG 11

Alla måste veta

Förslaget är att alla Malmöbor får tillgång till anpassad, relevant och inkluderande klimatutbildning för att öka kunskap och förståelse. Denna ska ske långsiktigt och kontinuerligt på flera plattformar.

Alla måste veta om klimatkrisen och dess konsekvenser, där fakta, statistik och kunskap översätts på ett förståeligt sätt för individen (på lätt svenska, i klarspråk) så att alla förstår. Vi vill se att Malmö stad kommunicerar om det pågående klimatnödläget och framför allt att det finns hopp om framtiden om vi gör något nu!

FÖRSLAG 12

Medborgarnas klimatråd Malmö

Förslaget är att Malmö stad inrättar ett klimatråd bestående av medborgare i staden. Syftet är att skapa forum för diskussion och opinion, där medborgarna har insyn i politiken och får tycka till. Det ska vara ett forum där medborgarna kan presentera förslag, vara rådgivande och vara en tydlig remissinstans.

- Klimatrådet finns på stadsnivå och ska representera hela Malmö.
- Klimatrådet blir ett komplement till politiken, en form av soft power.
- Klimatrådet följer politikens processer och ska ske regelbundet och långsiktigt.
- Sakkunniga finns på plats för att säkerställa att frågor diskuteras med utgångspunkt i korrekt och relevant fakta.
- Medborgarna får ersättning för att vara med, det ska vara en rättighet att ta tjänstledigt för att sitta med i klimatrådet.

FÖRSLAG 13

Hållbar och klimattydlig reklam

Förslaget handlar om att stadens reklam ska vara hållbar och fossilfri. Det är bland annat ett sätt att informera och ge individen möjlighet att göra kloka val samt att ge Malmö stad utrymme att kommunicera klimatfrågan:

1. Förbud fossilreklam i Malmö stad
2. Vid reklam så måste det finnas varningstext, detta är skadligt för din hälsa, bild på naturkatastrofer osv.

Malmö stad kan använda reklamplatserna för att kommunicera klimatfrågan.

FÖRSLAG 14

Områdesbudget

Förslaget är att ge Malmöbor vägar in i beslutsfattandet, där makten balanseras och Malmöbor ges makt att besluta bortom valen var fjärde år.

Förhoppningen är en ökad delaktighet och engagemang där medborgare kan förändra och utveckla sitt område mer aktivt. Vi hoppas också se en ökad dialog med politiker, vilket leder till ökat förtroendet och förståelse mellan politiker och medborgare. Områdesbudget blir ett sätt för medborgarna att ta över beslutsfattandet från politikerna i ett visst område, i en avgränsad fråga, under en viss period.

Det vi vill se är att medborgare på lokal nivå (stadsdel, grannskap) får makt över att fatta beslut och utveckla en liten del av sitt område genom pilotsatsningar 2026:

- Participatory budgeting, medborgare får vara med och bestämma över vad budgeten ska användas till. Medborgarbudget tilldelas exempelvis 3 områden i staden, där varje område får en budget på 1 miljon kronor för att utveckla och förbättra området utifrån klimat och miljö.
- Medborgare får vara med och utforma gata och/eller offentlig miljö i klimatvänlig riktning i sitt område.
- Planeringen ska ske genom samskapande former med aktiv dialog som alla kan rösta om. Sakkunniga och politiker på plats.

Rättvis omställning

Utmaningen inom rättvis omställning

Olika grupper i Malmö har olika klimatavtryck. Boende i de rikare områdena står för den absolut största delen av utsläppen. Olika Malmöbor behöver göra olika stora livsstilsförändringar för att möjliggöra klimatomställningen. Att möjliggöra en rättvis omställning i Malmö innebär att stärka incitamenten för rika människor, dvs. de som släpper ut mest, att leva mer klimatvänligt och på så sätt minska sina utsläpp, samt att stärka möjligheterna för medborgare med mindre tillgångar, dvs. de som inte släpper ut lika mycket, att leva goda liv utan att för den delen öka sina utsläpp.

Klimatrådslagets övergripande rekommendation

Klimatrådslaget vill att Malmö stad:

- Vid beslutsfattande i högre grad tar hänsyn till de som inte har möjlighet att uttrycka sig - människor i andra delar av världen, de som idag inte har rösträtt, framtida generationer, och allt liv på jorden.
- I högre grad lyfter fram goda exempel på klimatsmarta livsstilar och områden med låga klimatavtryck.
- Skapar bättre förutsättningar för alla medborgare i staden att leva goda liv inom planetens gränser utan krav på en hög inkomst, med tillgång till bra boende, näringsrik mat, fri rörlighet, hälsosam rörelse, och kultur.
- Använder klimatomställningen för att lösa andra samhällsutmaningar. I praktiken innebär det sådant som att premiera klimatvänligt boende, klimatsmart mat, gröna transporter m.m.

FÖRSLAG 15

Stoppa matsvinnet genom stödjande strukturer

Vi föreslår att Malmö stad gör det lättare för medborgare att ta hand om svinnsmat och svårare för butiker och restauranger att slänga ätlig mat. Några konkreta förslag för att möjliggöra detta är:

- Stötta initiativ och föreningar som redan gör detta som exempelvis Folkets skafferi och Svinnbruket.
- Tillgängliggöra en infrastruktur där butiker kan ställa ut överbliven mat i kylskåp som medborgare kan hämta. – Uppmuntra butiker som aktivt jobbar för att minska sitt matsvinn, t.ex. genom klimatkontrakt.

FÖRSLAG 16

Grön skatteväxling som styrprincip

Klimatrådet föreslår att Malmö stad inför grön skatteväxling som styrprincip. Staden ska arbeta kontinuerligt för att identifiera områden t.ex. tjänster, produkter och infrastruktur som är klimatskadliga och därmed bör fördyras samt andra områden som bidrar till att minska klimatutsläppen och därmed bör göras billigare. Några konkreta förslag för att möjliggöra detta:

- Införa biltullar och använda intäkterna för att göra utvalda busslinjer avgiftsfria
- Höja taxor på fjärrvärme och avfallshantering och använda intäkterna för att subventionera återbruksbutiker. För att skapa acceptans hos medborgarna bör Malmö stad tydligt kommunicera vinsterna för både enskilda medborgare och staden som helhet. Förhoppningen är att Malmöborna på sikt ska köra mindre bil, bo i klimatsmarta bostäder och konsumera mer hållbart.

FÖRSLAG 17

Bättre utnyttjande av boyta

Klimatrådslaget föreslår att Malmö stad på olika sätt främjar kollektiva boendeformer och skapar strukturer så att boyta i högre grad anpassas efter behov. Några konkreta förslag för detta:

- Uppmuntra och underlätta former för inneboende för personer som bor stort.
- Erbjud attraktiva kollektiva boendeformer för både unga och äldre vilket även minskar problemet med ofrivillig ensamhet.
- Möjliggör kollektivt boende som boendeform i hyresrätter.
- Vid ny- och ombyggnationer öka andelen gemensamma utrymmen såsom tvättstugor, hobbyrum, verkstad, kollektivkök etc.
- Förmedla hyresbostäder i förhållande till storlek på familjen.

FÖRSLAG 18

Nolltaxa för bussar i Malmö

Vi föreslår att Malmö stad inför nolltaxa på samtliga bussar inom staden samt uppmuntrar Region Skåne att införa nolltaxa för tåg och bussar inom regionen. Finansieringen görs via grön skatteväxling såsom vägtullar och uteblivna kostnader för biljettkontrollsystem. Ett första steg skulle kunna vara ett pilotprojekt på utvalda busslinjer. Detta skulle göra det lättare för medborgare att göra klimatsmarta val samt öka livskvaliteten och möjligheterna för låginkomsttagare att leva goda, hållbara liv.

Livsstil och konsumtion

Utmaningen inom livsstil och konsumtion

Vi behöver minska konsumtionen och öka medvetenheten kring en hållbar livsstil inom de planetära gränserna.

Problemet idag är våra konsumtionsvanor och beteenden kopplade till detta. Vi matas med hur man ska leva och se ut för att vara lycklig och framgångsrik genom reklam och sociala medier. Konsumtionen bidrar till ökad resursförbrukning som påverkar planeten negativt.

Malmö behöver utbildas och få upp kunskapsnivån kring hållbarhet. Medvetandegöra vad man kan göra så att vi gå en ljus framtid till mötes för kropp, själ och planeten.

Vi vill göra det enkelt att göra rätt. Mindre hets till konsumtion och mer vägledning till hållbar livsstil.

Klimatrådslagets övergripande rekommendation

Klimatrådslaget rekommenderar att Malmö utbildar alla medborgare och höjer kunskapen kring välmående och olika hållbara livsstilar.

FÖRSLAG 19

Återbrukshubben – Förlänga livet på bruksvaror samt öka kunskapsnivån kring hållbar livsstil och konsumtion

Vi vill ha en grupp inom kommunal förvaltning som samordnar arbete kring återbruk, reparation och upcycling. Där kan medborgare få råd och hjälp med återvinning och reparation.

Målsättningen med förslaget är att minska avfall och behov av konsumtion samt öka kunskapsnivån och medvetenheten. Hubben ska bland annat anordna workshops och utbildningar.

Risken finns att man inte når ut till alla medborgare om att hjälpen finns tillgänglig. Kommunikationen till medborgarna är avgörande. Idag är det billigare att köpa nytt än att reparera.

De som berörs av detta är fastighetsägare, kommunen, medborgare, näringsliv, producenter och avfallsbolag. Staden kommer få ett stort behov av yrkesskickliga, reparationsrådgivare samt organisatörer och samarbetspartners som kan möjliggöra och tillgängliggöra detta.

Vi vill att det ska bildas en samverkansgrupp mellan kommuner, fastighetsägare, civilsamhället och Malmöbor.

FÖRSLAG 20

Obligatorisk utbildning för barn och unga i hållbarhet utifrån de globala hållbarhetsmålen

Vi vill från tidig ålder implementera tanken om det hållbara. Vi vill införliva kunskap om hållbar konsumtion och livsstil i läroplanen. Hållbarhet ska vara ett kunskapskrav i alla kurserna där praktik varvas med teori. Som ett exempel i textilslöjden, där man lär sig materialkunskap, om klädernas klimatpåverkan samt att reparera och förlänga livslängden på textila produkter.

Målsättningen är att skapa medvetna och informerade elever kring hur man lever en hållbar livsstil.

Risken är att det får motsatt effekt hos ungdomar som är i en rebellisk fas.

Viktigt att tänka på för att få med alla är att det är användbar kunskap som är praktiskt förankrad och tillgänglig. Man ska förstå hur man kan skapa förändring och skapa faktisk skillnad, Det är viktigt att det känns betydelsefullt och användbart.

Det vi ser behövs för att realisera detta är vår skolminister, rikspolitiker via lokalpolitiker, sakkunniga samt experter som kan utbilda och skapa kursmaterial.

Som första steg krävs en tydlig genomförandeplan.

FÖRSLAG 21

Hållbar konsumtion och lokal livsmedelsproduktion

Regional försörjning av lokala produkter. Högre självförsörjningsgrad, nyttja mark för biologisk mångfald samt skapa/möjliggöra jobb. Fler konsumenter av hållbara produkter. Öka utbudet av hållbara produkter inom handel, restauranger, caféer, matbutiker med flera som möjliggör hållbar konsumtion.

Det största hotet är framtidens väderförhållanden, omvärldsfaktorer samt inflation.

Minst 50 procent av produktutbudet ska vara lokalt och ekologiskt odlat.

Öka tillgängligheten av växtbaserade produkter. Import av varor som produceras i Skåne ska reduceras genom skatt, moms och tull.

Ett naturligt led av hållbarhet och lokalproduktionskonceptet är att reducera förpackningar och emballage. Där kan man utveckla lagstiftningen som redan finns gällande att återanvända förpackningar. Vi behöver skapa ett standardiserat system som gör det enkelt för näringsidkare och konsumenter. Idag finns butiken GRAM i Malmö som är ett gott exempel.

FÖRSLAG 22

Klimatkontrakt som guidar Malmöbor att fatta hållbara beslut

I klimatkontraktet får Malmöbor möjlighet att välja dom hållbarhetspunkter som man vill genomföra. Man kan få en större förståelse för hur jag som person kan skapa en hållbar livsstil. Ambitionen är att skapa en morot för Malmöbor som gör det enklare att ändra sina beteendemönster.

Många medborgare behöver vara delaktiga i processen att ta fram klimatkontraktet samt vidareutveckla detta framåt.

Energi, värme och elförsörjning

Utmaningen inom energi, värme och elförsörjning

Det behöver finnas tillräckligt med energi för Malmö stads invånare, vilket är en rörlig fråga för hur mycket energi behöver varje person egentligen? Utmaningen är alltså delvis teknisk, men en viktig del handlar om mänskliga vanor. Detta gäller både som individer och som grupper (företag, kommun etc.). Utmaningen försvåras av den tidspress som finns, att omställningen behöver hända nu, vilket riskerar att vi fortsätter tänka kortsiktigt och premierar tekniska lösningar före minskningar.

Klimatrådslagets övergripande rekommendation

I första hand behöver vi minska vår energianvändning, bli mer resurssmarta, effektiva och tänka cirkulärt. Utöver det behöver vi byta ut klimatskadliga energikällor (fossila, förbränning av plast och andra sopor för fjärrvärme) för resterande energi mot förnyelsebara varianter.

Vi behöver:

- Ha utrymme att tänka djupt och långsiktigt för att agera hållbart
- Minska energianvändning och byta ut fossilbaserad energi mot förnyelsebara källor (vind, sol, jord och vatten).
- Ta vara mer på blåsiga och soliga Malmö.

- Utforska fler low-tech lösningar (till exempel vattentankar på tak som värms upp av solen).
- Omvärdera och prioritera hur vi använder mark för att främja hållbar användning. Även tänka på möjliga symbioser/samanvändningar.
- Komplettera tekniska lösningar genom att utforska och använda oss av naturbaserade lösningar (till exempel reglera temperatur genom att plantera träd).
- Tänka igenom våra vanor, till exempel kan vi vara utomhus mer för att minska behov av energi, inte elda i spis / kolgrilla, tidsstyrning av energiförbrukning för att maximera användning när det finns hållbar energi tillgänglig.
- Minska på resursslöseri / onödiga förluster och i stället bli mer resurssmarta.
- Tänka och verka för mer kollektiva lösningar. Vad kan vi dela?
- Byta äldre resurskrävande energisystem (ventilation, värme, belysning med mera) mot mer energieffektiva system.
- Öka medborgarnas kunskap om följderna av energianvändning och alternativ till nuvarande leverne.

FÖRSLAG 23

Omställning – från plastförbränning mot hållbar värme

Sysav är Malmö stads största utsläppare, därför behöver krav ställas på deras arbete. Markanta utsläppsminskningar behöver ske, ej genom CCS (fånga och lagra utsläpp) utan i stället genom energieffektivisering.

Ersätt sopförbränning. Alternativa ersättare kan vara biofjärrvärme av biologiskt avfall (till exempel restprodukter, mänsklig och djuravföring) som producerar biokol och fjärrvärme (för möjlig metod se <https://aquagreen.dk>). Alternativt solvärme eller geotermi.

Förhoppning: minskade utsläpp mot klimatneutralitet 2030, plast ska inte förbrännas, ta bättre vara på avloppsvattnet där ex urin kan bli gödsel och vätgas kan skapas

Risker: Hög kostnad att bygga, fokus skiftas bort från att minska energianvändning

Viktigt att tänka på: Cirkulärt tänk, kretslopp. Enbart befintliga restavfall ska användas - inte förstöra natur som att hugga ner träd och skapa avfall.

Vem berör det: Alla medborgare i Malmö stad, Sysav, Eon

Vem behövs? Malmö stad, Sysav, sophanterare, Eon

Första steg: Stoppa planer om CCS, kostnadsberäkning, energieffektivisera.

FÖRSLAG 24

Bredda vägen för förnybar energi

Malmö stad ska genom sitt nystartade bolag Malmös energi och hållbarhet AB satsa och investera i förnybara energislag. Till exempel geovärme, vindkraft, vågkraft, solenergi och energilagring.

Förhoppning: Ett långsiktigt hållbart energisystem på befintlig teknik.

Risker: Pengarna räcker inte till, lönsamhet sätts över hållbarhet.

Viktigt att tänka på: Alternativen är också dyra, dyrare att ej göra någonting.

Vem berör det: Medborgare i Malmö samt företag som är verksamma här.

Vem behövs? Malmö stad, privata företag

Första steg: Malmö stad gör en kartläggning

FÖRSLAG 25

Minska minska minska energiförbrukning

Energiförbrukningen behöver framför allt minskas och energianvändningen bli smartare.

Detta vill vi verka för genom:

- Belysning, ventilation, maskiner och all förbrukning behöver där det kan bytas ut till energisnålare system samt verka för minskad användning.
- Informationskampanjer kring vilket utrymme för energianvändning som finns per individ, verksamhet, företag för att följa Malmö stads ambition att halvera sina utsläpp.
- Malmö stad behöver aktivt verka för att minska värme- och energiförluster. Exempelvis genom subventioner / ekonomiska incitament för att få fler privatpersoner, bostadsföreningar och bostadsbolag att isolera sina bostäder.

Förhoppning: Minskad energiförbrukning som bidrar till minskade utsläpp och resursanvändning, minska pressen på tekniska förhoppningar.

Risker: Svårt att få med sig samhällsaktörer i att forma nya vanor.

Viktigt att tänka på: Tydlig kommunikation kring vikten av omställning, vad som kan göras på olika plan.

Vem berörs: Malmöbor, företag, skolor, kommunen.

Vem behövs: Energikonsulter, fastighetsförvaltning, Malmö Stad.

Första steget: Beräkna energianvändning för fastigheter och verksamheter för att

jämföra mot andra genom koldioxidbudgetar (gemensamt mål för utsläppsutrymme per aktör).

FÖRSLAG 26

Förnybar energi för bostäder och offentliga platser – samexistens och självförsörjning

Malmö stad behöver undersöka stadens mark- och ytanvändning. Bara för att en yta inte är tom behöver det inte betyda att den inte är användbar. Vi vill verka för mer sam användning och symbios mellan olika behov, en yta kan tillgodose flera behov (till exempel vindkraftverk vid motorväg eller solceller tillsammans med jordbruk). Alla lokaler ska bli så självförsörjande på energi som möjligt samt ingå i ett cirkulärt kretslopp där exempelvis spillvärme tas vara på.

Detta kan ske genom att:

- Alla nya hus bör ha källor till förnyelsebar energi som exempelvis solceller och/eller småskaliga vindkraftverk på sig.
- Sätta förnybara energislag på och i befintliga bostäder, kontor, offentlig mark, busshållplatser osv.
- Dessa åtgärder ska vara en del av ansökan om bygglov.
- För att främja skiftet mot förnybara energislag kan inkomstbeprövade subventioner erbjudas. Malmö stad kan tillsammans med utomstående aktörer även utforska möjligheterna till att erbjuda räntefria lån för att sätta klimatnytta före ekonomi.

Förhoppning: Att Malmö stad ska bli så självförsörjande inom lokal förnybar energi som möjligt.

Risker: Klimatnytta sker på miljöns bekostnad (gruvdrift för metaller till solceller). Brist på rådighet.

Viktigt att tänka på: Att det finns mycket offentlig mark och byggnader som hade kunnat användas exempelvis, tak på parkeringsplatser.

Vem berörs: Alla Malmöbor. Djurliv. Privata aktörer.

Vem behövs: Malmö stad

Första steg: Kartlägga vilka byggnader / platser som lämpar sig för vad, var finns möjligheter för symbios?

Röstsiffror på de olika förslagen

Tema	#	Förslag	Bifall	Avslag	Nedlagd röst
Stadsplanering	-	Rekommendation	100%	0%	0%
Stadsplanering	1	Fler mikroparker	94%	0%	6%
Stadsplanering	2	Det hållbara resandet	66%	6%	28%
Stadsplanering	3	Fler öppna dagvattenlösningarna	94%	3%	3%
Stadsplanering	4	Den inkluderande staden	75%	3%	22%
Transporter & Trafik	-	Rekommendation	97%	0%	3%
Transporter & Trafik	5	Ett brett kultur- och fritidsutbud för barn och unga i alla stadsdelar	78%	0%	22%
Transporter & Trafik	6	Effektiviserade varutransporter	69%	3%	28%
Transporter & Trafik	7	Barnvänlig cykelinfrastruktur i staden	84%	3%	13%
Transporter & Trafik	8	Införa Miljözoner i Malmö innerstad	84%	9%	6%
Transporter & Trafik	9	Kraftigt subventionerad kollektivtrafik med vision om nolltaxa	91%	3%	6%
Transporter & Trafik	10	En enkät för att undersöka mobilitetsbehov och vanor för malmöborna	75%	6%	19%
Demokrati & Påverkan	-	Rekommendation	84%	13%	3%
Demokrati & Påverkan	11	Alla måste veta	75%	3%	22%
Demokrati & Påverkan	12	Hållbar och klimattydlig reklam	66%	9%	25%
Demokrati & Påverkan	13	Medborgarnas klimatråd Malmö	78%	9%	13%
Demokrati & Påverkan	14	Områdesbudget	69%	16%	16%
Rättvis Omställning	-	Rekommendation	84%	6%	9%

Rättvis Omställning	15	Stoppa matsvinnet genom stödjande strukturer	81%	6%	13%
Rättvis Omställning	16	Grön skatteväxling som styrprincip	61%	16%	23%
Rättvis Omställning	17	Bättre utnyttjande av boyta	68%	10%	23%
Rättvis Omställning	18	Nolltaxa för bussar i Malmö	66%	16%	19%
Livsstil & Konsumtion	-	Rekommendation	78%	9%	13%
Livsstil & Konsumtion	19	Återbrukshuben	94%	0%	6%
Livsstil & Konsumtion	20	Klimatkontrakt som guidar Malmöbor att fatta hållbara beslut.	52%	10%	39%
Livsstil & Konsumtion	21	Obligatorisk utbildning för barn och unga i hållbarhet utifrån de globala hållbarhetsmålen.	71%	10%	19%
Livsstil & Konsumtion	22	Hållbar konsumtion och lokal livsmedelsproduktion.	56%	16%	28%
Energi, Värme & Elförsörjning	-	Rekommendation	84%	3%	13%
Energi, Värme & Elförsörjning	23	Breda vägen för förnybar energi	81%	3%	16%
Energi, Värme & Elförsörjning	24	Omställning - från plastförbränning mot hållbar värme	66%	13%	22%
Energi, Värme & Elförsörjning	25	Förnybar energi för bostäder och off platser – samexistens och självförsörjning	78%	3%	19%
Energi, Värme & Elförsörjning	26	Minska minska minska energiförbrukning	78%	9%	13%

MALMÖ 2050

År 2050 har Malmö utvecklats till en grön, hållbar och inkluderande stad där människor lever i harmoni med naturen och varandra.

Staden är bilfri, med cykeln som främsta färdmedel och kollektivtrafiken helt subventionerad och klimatneutral. Malmöborna rör sig fritt och enkelt, i en lugn miljö med ren luft och mindre buller. Grönskan omfamnar staden, med parker och stadsodlingar på platser som tidigare var parkeringar och bilvägar. Biologisk mångfald värnas, och människor badar i stadens rena kanaler.

Stadens cirkulära ekonomi har ersatt överkonsumtionen. Resursförbrukning har minskat kraftigt och produkter repareras och återanvänds. Det lokala näringslivet blomstrar med närodlade och hållbara affärsmodeller, och beslutsfattande präglas av ansvar för framtida generationer.

Malmö har blivit en stad där jämlikhet och solidaritet står i fokus. Genom starkt samarbete mellan invånare och myndigheter har Malmö blivit ett föredöme i hur man kan bygga en rättvis och hållbar stad utan att kompromissa med demokratiska värderingar. Alla Malmöbor vet att de har en röst som räknas, beslut fattas med framtida generationer i åtanke. Vi känner ett gemensamt ansvar för stadens utveckling.

Gemenskapen värderas högt, och vi har skapat en kultur där vi gör saker tillsammans och prioriterar att dela resurser. Den tidigare stressen och hetsen att prestera eller förverkliga materiella drömmar har ersatts med en djupare känsla av tillfredsställelse och närvaro.

Tid har blivit en av våra mest värdefulla tillgångar – tid för familj, vänner och naturen. "Less work, more hygge" genomsyrar livet i Malmö.

Arbetslivet har anpassats för att människor ska kunna arbeta mindre. Livsstilsförändringar har accepterats och vi har valt att leva enklare liv, fria från stress och överkonsumtion som tidigare präglade världen. Detta har resulterat i en stad där människor mår bättre och lever mer hållbara och tillfredsställande liv.

I Malmö 2050 blomstrar kulturlivet, och staden sjuder av musik och konst. Invånarna odlar, lagar mat tillsammans, och innergårdar har blivit platser för social samvaro. Malmöborna har lärt sig av historien och förstår vikten av att leva i fred med varandra och med vår planet. Tilliten mellan människor är stark, och vi möter varandra med respekt och förtroende.

Denna framtid är inte en utopi, utan resultatet av decennier av gemensamt arbete och vilja att skapa något bättre för kommande generationer – en stad där vi tillsammans byggt en hållbar framtid vi alla kan vara stolta över.

Vision MALMÖ 2050 är framtagen av deltagarna i Klimatrådslag Malmö, september 2024